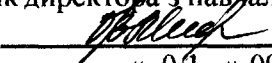

Коломийський індустріально-педагогічний фаховий коледж
Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з навчальної роботи

 Мороз О.В.
« 01 » 09 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр»

за освітньо-професійною програмою:

Трудове навчання та технології

за спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології);

за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою: Трудове навчання та технології
за спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології);
за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка»

Розробники: Кушляк Олександра Борисівна – викладач психолого-педагогічних дисциплін, викладач вищої категорії.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол №1 від 31.08.2023р.

Голова циклової комісії

Левицька Н.Г.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
		IV, V семестр	
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС	2	
	годин	60 год	
Загальна кількість аудиторних годин		48	
з т.ч.: - лекції		32	
- практичні		16	
- семінарські		-	
- лабораторні		-	
Самостійна робота, год.		12	
Контрольна робота			
Консультації		-	
Курсова робота/проект		-	
Форма підсумкового контролю		Залік	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «**Основи педагогічної майстерності**» - одна із складових цілісної психолого-педагогічної підготовки здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійними програмою: Трудове навчання та технології за спеціальністю 014 Середня освіта (трудове навчання та технології); за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Мета вивчення дисципліни:

формування у майбутніх вчителів трудового навчання та технологій потреби професійно розвиватися, саморозвиватися і самовдосконалюватися; максимально повно проявляти свій індивідуальний потенціал, творчо його самореалізовувати у професійній діяльності з метою забезпечення високого кінцевого результату в аспекті створення аналогічних умов для прояву індивідуальності учнів, їхньої самореалізації у навчально-виховній діяльності.

Головними завданнями вивчення курсу є:

- розвивати у майбутніх вчителів трудового навчання та технологій уявлення про педагогічну діяльність, як творчий процес, створювати

умови для формування у них гуманної позиції в розумінні мети, завдань власної педагогічної діяльності;

- вдосконалення педагогічних здібностей студентів;
- вивчення правил педагогічної етики;
- ознайомлення майбутніх педагогів з напрямками цілеспрямованого професійного творчого вдосконалення, широко використовуючи психологічний інструментарій, та відповідні методи діагностики формування професійно-педагогічних умінь майбутніх вчителів трудового навчання та технологій.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати в професійній педагогічній діяльності складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

- Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.
- Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

- Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань, відповідно до спеціалізації.
- здатність оцінювати власний рівень готовності до педагогічної діяльності;
- уміння проектувати шляхи свого професійного зростання та саморозвитку;
- здатність самооцінювати власну зовнішню виразність, здійснювати доцільне невербальне самовираження, читати невербальну інформацію;
- уміння розвивати техніку усного мовлення (якості голосу, інтонацію, дикцію, темпоритм);
- уміння конструювати власне педагогічне спілкування, керуючись знаннями особливостей цього процесу, його правил, шляхів долаття труднощів, уникнення зон утворення бар'єрів спілкування, використовуючи різні елементи педагогічних стилів у залежності від цілей спілкування;
- уміння моделювати педагогічно доцільне розв'язання педагогічної задачі;
- здатність знаходити оптимальну стратегію взаємодії у конфліктній ситуації;
- здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів вчителя трудового навчання та технологій.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення курсу студенти **мають**:

- вміти вирішувати педагогічні задачі при спілкуванні з учнями відповідної вікової категорії;
- знати сутність поняття «педагогічна майстерність» та її складові елементи, різноманітні наукові підходи до вивчення явищ педагогічної майстерності;
- знати теоретичні основи процесу спілкування, засоби та види

- спілкування, стилі спілкування, його функції, рівні;
- вміти здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами на засадах етики професійного спілкування, мовленнєвого етикету;
  - вміти створювати рівноправний і справедливий клімат в процесі комунікації, незалежно від соціально-культурного, економічного та іншого контексту;
  - використовувати методи активізації творчості, алгоритми та спеціальні прийоми технології творчості у процесі розв'язання професійних завдань, застосовувати у своїй роботі досвід творчої діяльності інших, вміти організовувати творчу діяльність;
  - формувати власний стиль професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Сутність професійної майстерності в педагогічній діяльності (теми 1-2).

Розділ II. Педагогічна техніка вчителя (теми 3-6).

Розділ III. Майстерність педагогічного спілкування (теми 7-9).

Розділ IV Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні (10-11)

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	Самост. робота
1	2	3	4	5	6	7
Розділ I. Сутність професійної майстерності в педагогічній діяльності						
Тема 1. Педагогічна майстерність і особистість педагога.	6	4				2

Тема 2. Педагогічна ситуація і педагогічна задача	4	2	2			
Розділ II. Педагогічна техніка вчителя						
Тема 3. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності	6	4	2			
Тема 4. Імідж вчителя	4	2				2
Тема 5. Соціально-перцептивна техніка	4	2	2			
Тема 6. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці.	6	2	2			2
Розділ III. Майстерність педагогічного спілкування						
Тема 7. Педагогічне спілкування та його особливості	6	4	2			
Тема 8. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди	6	2	2			2
Тема 9. Майстерність вчителя у розв'язанні педагогічних конфліктів.	6	4	2			
Розділ IV Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчанні						
Тема 10. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії	6	4				2
Тема 11. Урок як діалог вчителя з учнями в процесі навчання.	6	2	2			2
Всього	60	32	16			12

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1.	Тема 1. Педагогічна майстерність і особистість педагога. Поняття педагогічної майстерності. Елементи педагогічної майстерності.	4
2.	Тема 2. Педагогічна ситуація і педагогічна задача Педагогічна ситуація та педагогічна задача	2

3.	Тема 3. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності Поняття педагогічної техніки. Внутрішня техніка педагога. Зовнішня техніка педагога.	4
4.	Тема 4. Імідж педагога Зовнішній вигляд педагога.	2
5.	Тема 5. Соціально-перцептивна техніка Соціально-перцептивна техніка в структурі педагогічної майстерності	2
6.	Тема 6. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. Техніка мовлення вчителя	2
7.	Тема 7. Педагогічне спілкування та його особливості Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції види.	4
8.	Тема 8. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди Особливості проведення індивідуальної бесіди.	2
9.	Тема 9. Майстерність вчителя у розв'язанні педагогічних конфліктів. Конфлікт у педагогічній взаємодії.	4
10.	Тема 10. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії Поняття педагогічного впливу. Прийоми педагогічного впливу.	4
11.	Тема 11. Урок як діалог вчителя з учнями в процесі навчання. Особливості побудови уроку на засадах діалогічної взаємодії.	2
	Разом	32

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1.	Тема 2. Техніка розв'язання педагогічних задач.	2
2.	Тема 3. Педагогічна техніка вчителя	2
3.	Тема 5 Соціально-перцептивна техніка	2

5.	Тема 6. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці.	2
7.	Тема 8. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди	2
9.	Тема 10. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії	2
10.	Тема 11. Урок як діалог вчителя з учнями в процесі навчання.	2
	Всього	16

Теми семінарських занять

Навчальною програмою не передбачено.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1.	Тема 1. Педагогічна майстерність і особистість педагога. Професіограма особистості вчителя.	2
2.	Тема 4. Імідж вчителя Принципи і технологія створення іміджу.	2
3.	Тема 6. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. Культура мовлення педагога.	2
4.	Тема 8. Майстерність педагога у проведенні індивідуальної бесіди Педагогічна тактика	2
5.	Тема 10. Педагогічний вплив як основа педагогічної взаємодії Педагогічна вимога.	2
6.	Тема 11. Урок як діалог вчителя з учнями в процесі навчання. Сутність активного слухання учня на уроці.	2
	Разом	12

Методи контролю

При організації навчального процесу з навчальної дисципліни «**Основи педагогічної майстерності**» використовуються наступні методи контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка.
3. Тестова перевірка.

4. Програмовий контроль.

5. Практична перевірка.

Форма підсумкового контролю з дисципліни «Основи педагогічної майстерності» - **залік**.

Контрольні питання

1. Поняття педагогічної майстерності.
2. Елементи педагогічної майстерності.
3. Професіограма особистості педагога.
4. Поняття педагогічної ситуації та педагогічної задачі
5. Етапи розв'язання педагогічних задач
6. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці
7. Техніка мовлення вчителя
8. Культура мовлення педагога
9. Особливості педагогічного спілкування
10. Функції та види педагогічного спілкування
11. Бар'єри спілкування
12. Принципи і технологія створення іміджу.
13. Увага, як складова соціально-перцептивної техніки педагога.
14. Роль уваги в роботі вчителя.
15. Поняття педагогічної техніки.
16. Внутрішня техніка педагога.
17. Зовнішня техніка педагога.
18. Конфлікт у педагогічній взаємодії.
19. Типи конфліктних ситуацій.
20. Стратегії педагогічної взаємодії у конфліктах.
21. Особливості проведення індивідуальної бесіди
22. Етапи організації індивідуальної бесіди
23. Педагогічний такт як основа ефективного педагогічного спілкування
24. Складові педагогічного такту
25. Педагогічна тактика
26. Поняття педагогічного впливу
27. Прийоми педагогічного впливу
28. Педагогічна вимога
29. Особливості побудови уроку на засадах діалогічної взаємодії.
30. Сутність активного слухання учня на уроці.

Критерії оцінювання знань та вмінь студента

Критерії оцінювання знань та вмінь студента являють собою систему вимог у вигляді опису та кількісних вимірників рівня знань та вмінь студента, які підтверджують набуті ним компетенції. Критерії оцінювання знань та вмінь студента за результатами вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи педагогічної майстерності» наведені нижче:

“Відмінно” виставляється, якщо у відповідях студент показує всебічні систематизовані глибокі знання програмового матеріалу, основної і додаткової літератури, розкриває суттєві положення загальних засад основ педагогічної майстерності з позиції сучасних методологічних підходів, володіє системою понять і категорій дисципліни, демонструє уміння застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань. Зміст відповіді викладено логічно та послідовно. Відсутні граматичні та стилістичні помилки.

“Добре” виставляється, якщо у відповіді на запитання студент показав достатньо глибокі знання програмового матеріалу і засвоєння основної літератури, передбаченої програмою, вміння практично застосовувати знання, але допущені деякі неточності у розкритті педагогічних понять і категорій, нечітко сформульовані деякі положення. У відповіді допущені незначні мовні помилки.

“Задовільно” виставляється, якщо у відповіді на запитання студент показав знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для роботи, здатність виконувати завдання на рівні репродуктивного відтворення. Допущені фактичні помилки у розкритті основних педагогічних понять. Студент не достатньо застосовує теоретичні положення при виконанні завдань практичного характеру. Зміст роботи позбавлений логічної єдності, наявні стилістичні помилки.

“Незадовільно” виставляється, якщо у відповіді на питання студент показав орієнтовне відтворення незначної частини навчального матеріалу, не виконує практичних завдань, допускає граматичні та стилістичні помилки.

Система оцінювання виконання тестових завдань

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- більше 90% правильних відповідей – «відмінно»;
- 76-90% правильних відповідей – «добре»;
- 60-75% правильних відповідей – «задовільно»;
- менше 50% правильних відповідей – «незадовільно»

Методичне забезпечення

1. Лекції
2. Методичні рекомендації та завдання до практичних занять
3. Матеріали для самостійного опрацювання
4. Тести
5. Педагогічні ситуації, педагогічні задачі
6. Індивідуальні завдання.
7. Презентації
8. Проекти.
9. Контрольні питання.
10. Завдання для поточного контролю.
11. Залікові питання

Рекомендована література

Базова

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — К.: Вища шк., 1997. — 349 с
2. Педагогічна майстерність: Підручник/І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.:Вища шк., 2004. – 422с.

Додаткова

1. Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник, 2-ге вид., перероб., доп. — К.: Академвидав, 2007. — 616 с.
2. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності. – К., 2018. – 484 с.
3. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: Навч. посібник і методичні матеріали. – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 608 с
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – 3-те вид., випр. – К. : Знання-Прес, 2008. – 447 с.
5. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної

- школи : підручник / О. М. Отич. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 175
6. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. – К. : НАКККіМ, 2011. – 304 с.
7. Федорчук В.В. Ф 33 Основи педагогічної майстерності. — Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. – 140 с.
8. Педагогіка: завдання і ситуації : практикум / В. Л. Омеляненко, А. І. Кузьмінський, Л. П. Вовк

Інформаційні ресурси

<https://osvita.ua/school/method/697/>

<https://naurok.com.ua/konflikti-v-pedagogichnomu-spilkuvanni-prichini-ta-vidi-konfliktiv-269100.html>

<https://osvita.ua/school/method/psychology/675/>

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-movlennya-i-komunikativna-povedinka-vchitelya-295626.html>

<https://vseosvita.ua/news/imidzh-vchytelia-na-shcho-varto-zvernuty-uvahu-kozhnomu-pedahohovi-50737.html>

<https://osnova.com.ua/tipovi-pedagogichni-situatsii-klasifikatsiya-ta-shlyahi-rozvyazannya-konfliktnih-situatsiy/>

<https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/13990/>

<https://vseosvita.ua/library/embed/0100a41s-b5ae.doc.html>